

Vlaams
Parlement

vergadering **C224**
zittingsjaar 2014-2015

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening,
Energie en Dierenwelzijn

van 5 mei 2015

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Wilfried Vandaele aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de herbestemming van militaire domeinen – 1945 (2014-2015)	3
VRAAG OM UITLEG van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de soortenbeschermingsprogramma's – 1963 (2014-2015)	4
VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over asbestwaterleidingen – 1947 (2014-2015)	
VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de gevolgen van de aanwezigheid van asbest in het drinkwater – 1948 (2014-2015)	
VRAAG OM UITLEG van Bart Nevens aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het asbest in de waterleidingen – 1961 (2014-2015)	
VRAAG OM UITLEG van Lydia Peeters aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de aanpak van asbest – 1979 (2014-2015)	9
VRAAG OM UITLEG van Rob Beenders aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over watertekorten en het waterbeleid in Vlaanderen – 1966 (2014-2015)	22
VRAAG OM UITLEG van Ward Kennes aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de verlenging van de gunstmaatregel voor weekendverblijven wat de opname in de gemeentelijke woonquota betreft – 2045 (2014-2015)	23

VRAAG OM UITLEG van Wilfried Vandaele aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de herbestemming van militaire domeinen – 1945 (2014-2015)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele (N-VA): De Federale Regering besliste al in 2009 om 77 militaire domeinen niet langer te gebruiken. Het gaat hier heel vaak over 'witte zones' op de gewestplannen, zodat een herbestemming nodig is. De vorige minister van Ruimtelijke Ordening legde een plan van aanpak voor aan de Vlaamse Regering waarbij uitgegaan werd van drie categorieën: categorie 1: domeinen waarvoor al een herbestemming werd doorgevoerd en die al in orde zijn; categorie 2: domeinen waarvoor al een concrete beleids optie tot bestemmingswijziging werd vastgelegd; categorie 3: domeinen waarvan men nog niet goed wist waar men naartoe wou.

Op 30 maart 2012 keurde de Vlaamse Regering de nota 'Vrijgekomen militaire domeinen: stand van zaken en vervolgstappen inzake ruimtelijke ordening en vastgoedbeleid' goed. Deze nota bevatte verschillende initiatieven op maat van de opportuniteiten die zich op het terrein aandienen, al dan niet met het oog op een planologisch initiatief. Tegelijk werd het departement Ruimte Vlaanderen gevraagd een globale monitoring op te zetten over het geheel van de initiatieven en halfjaarlijks te rapporteren aan de Vlaamse Regering.

Een eerste voortgangsrapportage aan de Vlaamse Regering gebeurde op 25 januari 2013. De tweede rapportage gebeurde op 6 december 2013. Sindsdien is er geen rapportage meer gebeurd. Er werden wel nog schriftelijke vragen gesteld, maar daar bleef het bij.

Minister, wanneer zult u een volgende voortgangsrapportage voorleggen aan de Vlaamse Regering?

Wat is de stand van zaken van de herbestemming van de militaire domeinen onder categorie 2 en 3? Ondertussen zijn we enkele jaren verder, ik veronderstel dat er toch iets gebeurd is.

Wat is concreet de stand van zaken van de terreinen die door het Vlaamse Gewest zullen worden herbestemd? Laat de federale overheid dit gewoon liggen? Of doet ze zelf suggesties?

Welke timing en methodiek hebt u hier voor ogen?

– De heer Rob Beenders treedt als voorzitter op.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Vandaele, u ondervraagt me eigenlijk over de vorige minister van Ruimtelijke Ordening. U vraagt waarom hij die rapportage niet om de zes maanden heeft gedaan zoals hij beloofd had aan de Vlaamse Regering. Daar zal ik natuurlijk niet op ingaan, dat begrijpt u. Ik ken de reden ook niet. Ik kan u wel zeggen dat we in 2015 met een rapportage naar de Vlaamse Regering zullen gaan.

U vraagt een volledige stand van zaken van alle terreinen in categorie 2. Dat is meer stof voor een schriftelijke vraag, tenzij u wilt dat ik nog vijf bladzijden aflees. Alles is opgelijst, geen nood. Ik veronderstel dat ik dit mag overhandigen aan het secretariaat.

We hebben geen voorstellen ontvangen van de federale overheid rond bijkomende domeinen. Daar kan ik dus weinig over zeggen.

Ik zal de uitvoerige lijst met alle militaire domeinen en hun stand van zaken overhandigen aan het secretariaat.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele (N-VA): Dat is een kort antwoord, minister, waarvan akte. Ik neem aan dat ik alles op papier zal krijgen. Ik ben zeer benieuwd, ik volg dit dossier al geruime tijd.

De vorige minister heeft dit laten liggen. Hij heeft twee keer gerapporteerd waarvan de laatste keer in december 2013. Zes maanden later hadden we al verkiezingen. Ik denk niet dat de vorige minister nog veel had kunnen rapporteren in dezen. Het doet er mij niet toe wie er rapporteert, het gaat om de Vlaamse Regering. Als dit afgesproken werd destijds, moet er gewoon gerapporteerd worden. Deze nieuwe regering is intussen al een jaar aan de slag. Er hadden al twee rapportages kunnen zijn. Als u het op die manier wilt spelen, kan ik de bal op dezelfde manier terugkaatsen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de soortenbeschermingsprogramma's – 1963 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Rob Beenders

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Groen): Het is in deze commissie al meermaals gegaan over de soortenbeschermingsprogramma's (SBP's), zowel in de vorige als in deze legislatuur. Een goede zes maanden geleden heeft collega De Bruyn een opvolgingsvraag gesteld rond dit thema. We kennen allemaal de problematiek.

In de beleidsnota Omgeving 2014-2019 staat letterlijk dat 'minstens vier SBP's per jaar' zouden worden opgestart. We mogen aannemen dat ze uiteindelijk ook worden goedgekeurd, maar voorlopig blijft de balans steken op één goedgekeurd SBP, dat van de Antwerpse haven. U hebt er in het verleden al op gewezen dat dit een complex dossier was en is.

Dat is natuurlijk ook zo. Feit blijft dat we blijven steken in een goedgekeurd soortenbeschermingsprogramma. We kunnen moeilijk tevreden zijn met die stand van zaken. Het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) heeft een lijst voor de timing van alle andere SBP's. Sommige zijn opgestart, in verschillende fasen. Sommige liggen op uw bureau, minister. Blijkbaar is er met die dossiers telkens iets mis, zodat ze niet worden goedgekeurd.

Minister, in oktober 2014 vertelde u dat het actieplan voor de kwartelkoning en de gezamenlijke SBP's voor de beekprik, de rivierdonderpad en de kleine modderkruiper bijna klaar waren. In december zou dat ongeveer klaar moeten zijn. Hetzelfde geldt voor de basisrapporten voor de grauwe kiekendief en de hamster. Zeker voor de hamster is er heel wat Europese druk, omdat dat diertje ernstig bedreigd is, ook in onze regio's.

Verder zou men vorig jaar al klaar zijn geraakt met de basisrapporten voor de heivlinder, de bruine eikenpage, de argusvlinder, de vleermuis, de gladde slang,

de knoflookpad en de roerdomp. Maar we zijn nu een half jaar later en nog steeds zijn er geen nieuwe SBP's goedgekeurd. In het lijstje dat ik heb opgesomd, ben ik nog de bever vergeten. U zei dat dat dossier klaar was en dat het tegen december helemaal kon worden afgerond. We zijn nu mei 2015 en bij mijn weten is het SBP nog altijd niet goedgekeurd.

Er was ook nog een tweede angel, namelijk dat de dubbele voorwaarde moet worden ontkoppeld. In het verleden hebt u meermaals gezegd dat die ont koppeling zal gebeuren. Bij de vorige vraag gaf u een timing van eind 2014. Volgens mij is er nog altijd geen ont koppeling gebeurd van het soortenbesluit en de rode lijst.

Minister, waarom duurt het zo lang om de fameuze SBP's definitief goed te keuren en eindelijk uit te rollen? Daar zal de aap uit de mouw komen, bij de vraag of dit effectief een positieve impact zal hebben op onze biodiversiteit. Waar liggen de pijnpunten van de goedkeuring van de SBP's? Wanneer wilt u de reeds opgemaakte soortenbeschermingsprogramma's eindelijk goedkeuren? Hoeveel SBP's zullen nog voor de zomer zijn goedgekeurd? Graag een concreet engagement. Klopt het dat de ont koppeling van het Soortenbesluit en de rode lijst nog steeds niet is doorgevoerd? In dat geval, wanneer wilt u dit wel doorvoeren?

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

De heer Piet De Bruyn (N-VA): Minister, ik had een schriftelijke vraag in voorbereiding omdat het om heel veel feitelijke deelvragen gaat over de status van verschillende formeel aangekondigde beschermingsprogramma's voor een hele hoop dieren. De heer Sanctorum heeft terecht van een vraag om uitleg gebruikgemaakt om een uitgebreide stand van zaken te vragen. Ik ben heel benieuwd naar die precieze stand van zaken. Alle deelvragen van de heer Sanctorum stonden ook op mijn lijstje, en stonden een half jaar geleden ook al op ons lijstje.

Minister, ik zou ook graag horen welke budgetten voor 2015 klaarstaan, specifiek voor het goedgekeurde SBP-verhaal van Antwerpen. Dat is een grote zaak. Het zou interessant zijn te weten welk budget u daartegenover kunt zetten. Dragen de haven of de havenautoriteiten daarin bij? Zoekt u eventueel naar andere financieringen bij bedrijven die denken daarmee een mooi en groen imago te kunnen aanscherpen? Voor mij niet gelaten, maar het zou interessant zijn een zicht te hebben op het beschikbare budget. Is er al definitief beslist welke vier programma's voor 2015 naar voren worden geschoven?

– Mevrouw Tinne Rombouts treedt als voorzitter op.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Dit is inderdaad al enkele keren aan bod gekomen. De heer De Bruyn en mevrouw Peeters hebben er al vragen over gesteld. Toen werkten we verder met de vier die we dit jaar willen afronden. De stand van zaken is dat het soortenbeschermingsbesluit van de bever bij de Raad van State zit. We hebben gewacht op een begrotingsakkoord. Dat is er nu en het zit bij de Raad van State.

De kwartelkoning is afgewerkt en wordt momenteel met de verschillende doelgroepen besproken. De grauwe kiekendief en de hamster werden al een eerste keer met de doelgroepen besproken, en wordt nu op basis van de opmerkingen herwerkt. Volgens de actuele planning zou die herwerking voor de zomer moeten worden afgerond. Het basisrapport voor de gladde slang is ook in opmaak.

Voor de heivlinder, de bruine eikenpage en de argusvlinder zal geen apart SBP worden opgemaakt. De belangrijkste soortenbeschermingsmaatregelen zijn in het aangepast beheer van natuurgebieden gesitueerd, voornamelijk binnen de speciale beschermingszones (SBZ's). Voor die vlinders zal een beheerrichtlijn worden

opgemaakt. Deze niet-habitatrichtlijnsoorten liften mee op de realisaties van de instandhoudingsdoelstellingen voor onze Europese beschermde habitats.

Aan de SBP's voor de vleermuis, de knoflookpad en de roerdomp wordt voortgewerkt. Momenteel wordt prioriteit gegeven aan het afwerken van de SBP's van hamster, kwartelkoning en de grauwe kiekendief. We moeten daar keuzes in maken, want het is tamelijk intensief.

Ik heb in deze commissie al eerder uitgelegd wat precies zo intensief is. Dit is nog steeds de afstemming op en de integratie in andere plannen en processen, bijvoorbeeld de afstemming op de instandhoudingsdoelstellingen. De soortenbeschermingsprogramma's bevatten concrete acties. We mogen echter niet vooruitlopen op het lokaal overlegproces over de instandhoudingsdoelen dat we hebben gestart.

Een ander voorbeeld heeft specifiek betrekking op vissen. We moeten dit afstemmen op en integreren in de stroomgebiedbeheersplannen. Dat is nodig. Het gaat immers om acties die breed worden uitgevoerd. De toepassing is niet de taak van een enkele dienst of administratie. Het gaat om vele diensten. De financiering is ook uit verschillende hoeken afkomstig. Er is me daarnet dan ook gevraagd of ik geen middelen kan zoeken bij de andere partners die hierbij betrokken zijn. Dit is het geval met betrekking tot de havens. Ik kom straks nog terug op het budget voor 2015.

Het gevolg is dat we moeten samenwerken met tal van partners. Er moet tevens een financieel engagement zijn. Dit vergt natuurlijk overleg. Het ANB overlegt met andere diensten en administraties, zoals de Vlaamse Landmaatschappij (VLM). Het gaat dan onder meer om de beheersovereenkomsten die worden afgesloten. Verder is er overleg met het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO) en met het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) met het oog op wetenschappelijke ondersteuning. Daarnaast zijn er natuurlijk nog verschillende maatschappelijke actoren.

We zijn ervan overtuigd dat niemand zit te wachten op plannen die niet realiseerbaar zijn of die doelstellingen bevatten waar geen financiële engagementen tegenover staan. Om succes te kunnen boeken, is het met betrekking tot een aantal soorten tevens belangrijk dat we voldoende draagvlak tot stand brengen.

Mijnheer Sanctorum, het is niet zo dat er niets gebeurt omdat er nog geen soortenbeschermingsprogramma's zijn. Dit is misschien een misverstand. Het opmaakproces leidt tot voorstellen van acties die binnen de bestaande reguliere beheermiddelen al kunnen worden uitgevoerd.

Dit gebeurt nu al op de terreinen van het ANB en in de erkende natuurreservaten. Dit is in de verschillende communicatieprojecten en onderzoeksprogramma's opgenomen. Zo is het ANB, bijvoorbeeld, ter bescherming van de kwartelkoning gestart met een project om het broedsucces te verhogen.

Verder wordt gewerkt aan een decreetgevend initiatief om de subsidiëring van de nestbescherming op vrijwillige basis in landbouwgebied voor soorten als de kwartelkoning, de grauwe kiekendief en de bruine kiekendief mogelijk te maken. Het is de bedoeling van het ANB de soortenbeschermingsprogramma's voor de kwartelkoning, de grauwe kiekendief en de hamster nog dit jaar ter goedkeuring voor te leggen. Aansluitend hierop zullen de overige programma's worden goedgekeurd.

De afgelopen maanden heeft het ANB de doelgroepen over een reeks wijzigingsvoorstellen van het soortenbesluit geconsulteerd. Die ontkoppeling maakt hier deel van uit. Die bevraging heeft plaatsgevonden. Het voorstel tot decreetwijziging en de opmerkingen van de doelgroepen moeten binnenkort worden voorgelegd.

Het ANB is klaar met een voorstel tot implementatie van de Europese verordening betreffende de aanpak van de invasieve exoten. Ik heb het ANB de opdracht gegeven dit meteen te integreren. Op die manier kan dit deel uitmaken van de decreetswijziging.

Mijnheer De Bruyn, dat is momenteel de stand van zaken. Ik heb het budget voor 2015 opgevraagd. Ik kan u echter nu nog geen antwoord geven. Zodra ik over het antwoord beschik, zal ik het aan het commissiesecretariaat overmaken. U zult dan de juiste budgetten kennen waarin voor 2015 is voorzien.

Wat u over de financiering van de haven hebt verklaard, klopt overigens. Dit is een mooi voorbeeld. We beschikken over de mogelijkheid om naar andere private partners te kijken. Dat is een suggestie waarmee we zeker rekening moeten houden. Dit betekent natuurlijk dat het ANB opnieuw overleg moet plegen en partners moet zoeken. Op die manier moet het financieel engagement zuiver worden gesteld. We zouden het sneller, met minder overleg, met minder draagvlak en met minder afstemming op de private partners kunnen aanpakken. Dat is niet wat het ANB tracht te doen.

Zoals ik daarnet al heb verklaard, zullen de soortenbeschermingsprogramma's voor de kwartelkoning, de grauwe kiekendief en de hamster er nog dit jaar komen.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Eerlijk gezegd, bevat het echter niet veel nieuwe elementen. Het is grosso modo hetzelfde antwoord als u zes maanden geleden hebt gegeven. Enkel de deadline is wat verschoven. Het gaat niet meer om het einde van 2014. U hebt er zich nu min of meer toe geëngageerd om nog voor de zomer een aantal belangrijke knopen door te hakken.

Volgens mij is iedereen ervan overtuigd dat de achteruitgang van de biodiversiteit in Vlaanderen een van de grootste uitdagingen vormt. Dit geldt zeker voor uw departement. Ik kan begrijpen dat allerlei administratieve factoren dan ook voor vertraging zorgen. Ik begrijp dit en ik kan dat als een verklaring beschouwen. Het is echter geen excuus. Als volksvertegenwoordigers moeten we er u op blijven aanspreken dat het bijzonder traag gaat. Dat kunt u niet ontkennen. Het hele proces heeft gigantisch veel vertraging opgelopen.

De prioriteringslijst van de soortenbeschermingsprogramma's is door het ANB opgesteld. Als ik dat lees, zie ik dat voor een heleboel soorten 2012 als startjaar staat vermeld. Ik weet natuurlijk dat dit het startmoment van het hele proces is. Toen zijn de basisrapporten van start gegaan en dergelijke. Voor de beekprik, de rivierdonderpad, de kleine modderkruiper, de kwartelkoning en de grauwe kiekendief staat 2012 als startjaar vermeld. Ondertussen zijn we bijna halverwege 2015 en er zijn nog steeds geen soortenbeschermingsprogramma's.

Minister, het enige wat het Vlaams Parlement kan doen, is er bij u op aandringen dat het moet vooruitgaan. Overleg is absoluut noodzakelijk. U mag zich hier echter niet achter blijven verschuilen. Het moet vooruitgaan. Als er ergens een knoop zit, moet u hier druk achter zetten. Als de wetenschappelijke begeleidingscommissie te traag werkt, is het uw taak als minister hier druk op uit te oefenen. Als binnen de administratie vertraging ontstaat, is het uw taak als minister om druk uit te oefenen op het ANB. Als het dossier op uw bureau ligt, is het uw taak om snel een beslissing te nemen. In elk geval moet het vooruitgaan.

Volgens mij spreek ik namens veel commissieleden als ik stel dat we het een beetje beu zijn altijd te moeten horen dat het complex is, dat er veel overleg moet plaatsvinden en dat hierdoor vertragingen ontstaan. Op een bepaald ogenblik

nemen we daar geen genoeg meer mee. Er moeten, conform de engagementen die u in uw beleidsnota bent aangegaan, beslissingen worden genomen.

Wat de uitvoering van de prioriteringslijst betreft, zitten we met een achterstand. Ik heb echter gemerkt dat met betrekking tot de timing nog steeds een aantal beslissingen moeten worden genomen. De lijst loopt tot 2016. De legislatuur loopt echter tot 2019. Ik hoop dat we binnenkort meer duidelijkheid over die laatste drie jaar zullen krijgen. Wat is de planning? Welke soorten zullen in welke volgorde door middel van soortenbeschermingsprogramma's worden aangepakt?

Minister, u hebt daarnet verklaard dat het niet enkel om de soortenbeschermingsprogramma's gaat. Ook door middel van parallelle processen kan nog vooruitgang worden geboekt. Dat is een goede zaak. Ik hoop dat dit ook effectief gebeurt.

Het blijft echter allemaal een beetje anekdotisch. U hebt de kwartelkoning als voorbeeld aangehaald. Op zich is dit positief. Het Vlaams Parlement kan echter moeilijk inschatten wat er daadwerkelijk gebeurt. Het zou nuttig zijn het Vlaams Parlement in afwachting van de soortenbeschermingsprogramma's een overzicht van die parallelle vooruitgang te geven. Wat is de vooruitgang? Over welke soorten gaat het? Welke initiatieven worden genomen? Aangezien u dit als een daadwerkelijke vooruitgang hebt bestempeld, neem ik aan dat de administratie over een dergelijk overzicht beschikt.

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

De heer Piet De Bruyn (N-VA): Minister, ik dank u voor de stand van zaken. Wegens de vertragingen met betrekking tot dit dossier word ik hier echter niet heel vrolijk van. Ik dank u ook voor het inzicht in de financiering dat u nog zult verschaffen. Ik kijk hier zeker naar uit.

Ik heb veel begrip voor uw pleidooi. We hebben overleg, afstemming, integratie en consultatie nodig. Ik heb daar alle begrip voor. Ik draai ondertussen echter ook al elf jaar mee in de politiek. Als ik iets heb geleerd, is het wel dat al die elementen enkel een kans op succes hebben indien er ook overredingskracht aan te pas komt. Voor die overredingskracht moet de politieke eindverantwoordelijke zorgen. In dit geval bent u dat.

Minister, ik zou u dan ook met aandrang willen vragen om hier de komende maanden meer politieke daadkracht en overredingskracht dan in het verleden in te investeren. Op die manier kunnen overleg, afstemming, integratie en consultatie tot meer resultaten leiden.

Op dat ogenblik zullen we over een effectieve uitvoering van de soortenbeschermingsprogramma's kunnen beginnen te spreken en zullen we kunnen beginnen na te denken over een manier om de opgebouwde vertraging in te halen. Dat is volgens mij immers een discussie waard.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer De Bruyn, het ANB wil hier natuurlijk op een goede manier werk van maken. Het ANB werkt in mijn opdracht aan een draagvlak. We kunnen er natuurlijk met de botte bijl door gaan en meedelen hoe het zal zijn. Op die manier zouden we echter een tegenreactie op het terrein krijgen en zou het niet worden geïmplementeerd. Volgens mij is het soms beter in de loop van het proces aan het draagvlak te werken dan zo maar iets op tafel te leggen. Ik kan dan wel doen alsof ik veel daadkracht heb, maar ik zou nadien moeten vaststellen dat het op het terrein niet gebeurt. Dat is misschien een andere werkwijze. Ik ben ervan overtuigd dat ik op het terrein de beste

resultaten zal boeken indien ik op voorhand aan het draagvlak werk. Zoals beloofd, zal ik nog de gegevens in verband met de begroting bezorgen.

Mijnheer Sanctorum, ik zal het ANB vragen me een volledig overzicht te bezorgen van alle alternatieven die op het terrein bestaan. Ik zal dat overzicht aan het commissiesecretariaat overmaken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over asbestwaterleidingen – 1947 (2014-2015)

VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de gevolgen van de aanwezigheid van asbest in het drinkwater – 1948 (2014-2015)

VRAAG OM UITLEG van Bart Nevens aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het asbest in de waterleidingen – 1961 (2014-2015)

VRAAG OM UITLEG van Lydia Peeters aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de aanpak van asbest – 1979 (2014-2015)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Mevrouw Gwenny De Vroe (Open Vld): Voorzitter, de Vlamingen zijn zeer recent door het tijdschrift Eos opgeschrikt. Volgens dit tijdschrift ligt in Vlaanderen immers ruim 19.000 kilometer aan asbestleidingen. Dit is goed voor 30 procent van het waterleidingnet. Dit is immens. Hierdoor zouden gevaarlijke asbestvezels in ons kraantjeswater belanden. Er zijn amper studies naar de gevolgen, maar volgens het wetenschappelijk tijdschrift Eos wijzen de weinige bestaande studies op een verhoogd risico op kankers.

Vlaanderen onderneemt geen inspanningen om het water te bewerken om het minder agressief of zuur te maken. Eos pleit voor een moderne voorbewerking om de asbestgehalten in het leidingwater te verminderen.

De Vlaamse Regering verricht inspanningen en wil Vlaanderen tegen 2040 asbestvrij maken. Hiervoor hebben de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) en Eternit in het najaar van 2014 een contract afgesloten. Het staat nu al vast dat die streefdatum niet zal worden gehaald. Het grootste gedeelte van de asbesthoudende materialen zou pas tegen 2070 kunnen worden afgebouwd. Een versneld asbestafbouwbeleid is dan ook nodig.

Minister, welke plannen hebt u met die 1,8 miljoen ton asbestcement in nutsleidingen? Zullen deze leidingen worden vervangen? Binnen welke termijn zal dat gebeuren? Zult u in dit verband nog andere maatregelen treffen? Zijn de nutsleidingen in asbestcement in het contract tussen de OVAM en Eternit opgenomen?

Is kraantjeswater uit asbesthoudende nutsleidingen volgens u gevaarlijk? Is er in dit verband nood aan bijkomend onderzoek? Hoe staat u tegenover het pleidooi in Eos voor een moderne voorbewerking om de asbestgehalten in het leidingwater te laten afnemen?

Bent u voorstander van een versneld asbestafbouwscenario? Zo ja, hoe wilt u dit verwezenlijken? Welke middelen zult u hiervoor gebruiken?

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

De heer Chris Janssens (Vlaams Belang): Voorzitter, minister, algemeen gaan we ervan uit dat asbest niet gevaarlijk is zolang het in gebonden toestand is. Er is wel een gevaar voor de volksgezondheid en het milieu als er asbestvezels vrijkomen, bijvoorbeeld bij afbraak- of renovatiewerken, en indien ze dan langdurig worden ingeademd. Of, en dat is de vraag, is er ook gevaar indien de asbestvezels in het drinkwater terechtkomen bij renovatie of vervanging van waterleidingen die uit asbestcement zijn gemaakt?

Dat zijn er in Vlaanderen heel wat. U hebt daar vorig jaar, in de vorige legislatuur dus, op geantwoord dat er – cijfers voor 2013 – 18.717 kilometer asbesthoudende waterleidingen in Vlaanderen zouden liggen. Aangezien de vervanging van die leidingen voor u noch voor de watermaatschappijen een prioriteit zijn en gezien de hoge kostprijs van die vervanging, worden ze slechts beperkt en stelselmatig aan een zeer traag tempo verwijderd en vervangen. Grosso modo zullen we op dit moment nog over dezelfde hoeveelheid asbesthoudende waterleidingen in Vlaanderen beschikken.

De ongerustheid die bij heel wat mensen is ontstaan na het lezen van het artikel in Eos en de berichtgeving daarover in andere media is begrijpelijk. Enerzijds worden de mensen aangezet om leidingwater, kraantjeswater dus, te drinken omdat de kwaliteit even goed of zelfs beter zou zijn dan water in flessen. Anderzijds horen ze dat bijna een derde van de leidingen uit asbesthoudende materialen zou bestaan. Die ongerustheid bij de vele mensen die dagelijks kraantjeswater gebruiken, is begrijpelijk.

Nochtans, en dat is een van de belangrijkste vragen van vandaag, is er naar verluidt geen wetenschappelijke eenduidigheid over de gevaren van asbest. Dat de gezondheid geschaad wordt indien men wordt blootgesteld aan langdurige inademing, daarover bestaat geen twijfel. Dat is al wetenschappelijk aangetoond. Het kan leiden tot asbeststoflongen of zelfs tot verschillende soorten kanker. Of er ook gezondheidsrisico's zijn bij de blootstelling aan drinkwater, is niet meteen duidelijk.

Volgens de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) is er geen reden om te concluderen dat asbesthoudende waterleidingen een gevaar zouden inhouden voor de kwaliteit van het drinkwater en dus voor de volksgezondheid. U hebt ook in de vorige legislatuur bij gelijkaardige vragen natuurlijk gezegd dat die asbesthoudende waterleidingen geen risico voor de volksgezondheid zouden inhouden.

In Nederland heeft het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) gezegd dat er dierenexperimenten zijn gebeurd en daaruit zou ook blijken dat er geen kankerbevorderende effecten zijn na orale blootstelling aan asbest.

Algemeen kan worden gezegd, en dat is ook de bevinding van Eos, dat er wereldwijd heel weinig onderzoek is gedaan naar de eventuele gevaren van het inslikken van asbest en dat de weinige onderzoeken die wel gebeurd zijn, niet meteen tot eenduidige resultaten of betrouwbare conclusies hebben geleid.

Minister, kunt u bevestigen dat er amper degelijke studies zijn gebeurd naar de gevolgen van het inslikken van asbest? Klopt het eveneens dat één of meerdere studies die u hebt kunnen inkijken, een verband suggereren met kanker?

Is het inderdaad zo dat in de Verenigde Staten, en eventueel andere landen, een norm bestaat betreffende het maximaal toelaatbare gehalte asbest in het drinkwater en bij ons niet? Is het correct dat de Europese lidstaten het

asbestgehalte in het drinkwater niet moeten meten? Is het correct dat ons drinkwater niet wordt getest op asbest?

Zult u naar aanleiding van dit toch enigszins verontrustende nieuws het asbestgehalte in ons drinkwater toch laten onderzoeken? Welke andere initiatieven wilt u desgevallend nemen?

Mevrouw De Vroe stelde de vraag over de voorbereiding van het water al. Dat sla ik over.

Kunt u, minister, meer toelichting geven betreffende de planning van de vervanging van de drinkwaterleidingen die gemaakt zijn van asbestcement?

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

De heer Bart Nevens (N-VA): Blijkbaar zijn er veel collega's geabonneerd op het Eos-magazine. Volgens het artikel is zowat een derde van de Vlaamse waterleidingen, goed voor zo'n 19.000 kilometer, uit asbestcement gemaakt. Dat kan mogelijk een gezondheidsrisico inhouden. De heer Janssens zegt dat het bekend is dat het in ongebonden toestand kankerverwekkend is, in gebonden toestand zou het geen risico's opleveren voor de volksgezondheid.

Hoeveel deeltjes van die schadelijke, kankerverwekkende stof in het drinkwater belanden en wat de gevolgen daarvan zijn, is amper geweten. Er is geen of weinig onderzoek naar gebeurd. Zolang asbestvezels vastzitten, is er geen gevaar, als ze loskomen wel. Dat kan gebeuren als het water relatief zuur is, daar heeft de heer Janssens ook al naar verwezen, wat de kalk in de leidingwand oplost.

De WHO oordeelde in 1993 dat asbestvezels binnenkrijgen via drank niet schadelijk is, ze inademen wel. Maar volgens Eos is die richtlijn op slechts 28 onderzoeksartikelen gebaseerd. Aquaflanders, koepelvereniging van de drinkwaterbedrijven in Vlaanderen, reageert dat de wetenschappelijke basis onvoldoende is om te concluderen dat er een gezondheidsrisico verbonden is aan de mogelijke aanwezigheid van asbestvezels in ons drinkwater. De kans dat asbestvezels in drinkwaterleidingen vrijkomen, is klein, aldus Aquaflanders.

Minister, Aquaflanders zegt dat het "voorrang geeft aan de vervanging van asbestleidingen, zeker in synergie met andere nutswerken." Bij de watermaatschappij luidt het dat "de asbestleidingen niet per se voorrang krijgen bij de vervangingen." De vervanging van de loden en gietijzeren waterleidingen staat ook nog op het programma. Kunt u duidelijkheid verschaffen over de situatie?

Bestaat er een asbestinventaris met het oog op het vervangen en verwerken van deze buizen in de toekomst? Zo neen, waarom niet? We hebben een asbestinventaris op gemeentelijk vlak voor de gebouwen en daken en zo, waarom niet voor de waterleiding?

Vlaanderen wil in 2040 asbestvrij zijn, maar volgens experts slagen we er aan dit tempo helaas pas in tegen 2070. Klopt dit? Welke bijkomende maatregelen plant u om de doelstelling tegen 2040 alsnog te halen?

Wie staat er vandaag in voor de financiële kost van het verwijderen? Asbest verwijderen is een serieuze financiële dobber, net zoals het verwerken van asbesthoudende buizen. Men is verplicht om ze af te voeren naar erkende stortplaatsen. De capaciteit van die stortplaatsen, en mevrouw Peeters zal daar verder op ingaan, is ontoereikend voor die 19.000 kilometer asbestbuizen die nog in de grond zitten.

Indien er bij rioleringswerkzaamheden een asbestleiding bloot komt te liggen, dan wordt die sowieso vervangen. Volgens Aquaflanders gelden er bij werken aan

asbestleidingen “uitgebreide voorzorgsmaatregelen.” Helaas, daar kan ik zelf van getuigen, blijkt dat in de praktijk niet altijd waar te zijn. Asbestbuizen verzeilen niet zelden op de container met ander bouwpuin. Gebeurt er controle op het uitvoeren van deze voorzorgsmaatregelen en door wie?

Mevrouw Lydia Peeters (Open Vld): Mijn vraag gaat ook over asbest, niet in de waterleiding of de ondergrond, maar eerder in de ondergrond. De aanleiding is een calamiteit in mijn gemeente. Er brak een kleine brand uit in een klein verouderd stalletje dat toevallig een asbesthoudend dak had. Dat had grote gevolgen voor de buurt.

De brandweer kwam ter plaatse en ging uiteraard over tot blussen. Ze stelden natuurlijk vast dat het over een asbestdak ging. Er werden onmiddellijk luchtmetingen uitgevoerd. Dat is goed natuurlijk in het kader van de volksgezondheid. Voor de buurtbewoners betekende dit de tuin niet meer betreden en ramen en deuren dichthouden. Gelukkig vonden we een firma die kon overgaan tot het opruimen van de asbestvezels die overal in de tuinen en de omgeving terecht kwamen. Uiteindelijk ging er meer dan een week overheen voor de site – na metingen – kon worden vrijgegeven. Zo zagen wij wat dat allemaal met zich meebrengt.

Er gebeuren natuurlijk nog veel meer calamiteiten, maar zelfs bewust komt er soms asbest vrij zoals bij verbouwwerken. Bij het plaatsen van zonnepanelen wordt in de daken geboord, en dergelijke.

Deze problematiek kwam uitgebreid ter sprake in de pers: in Vlaanderen zou nog voor ruim 3,7 miljoen asbesthoudend materiaal voorkomen in tal van gebouwen. Tegen 2040 zou Vlaanderen asbestvrij moeten zijn, maar als het beleid geen tandje bijsteekt, zouden we nog tot 2070 met asbest zitten.

In Nederland heeft men al de intentie om tegen 2024 asbestvrij te zijn. Dat is toch echt wel vroeger. Misschien moeten we inderdaad een versnelling hoger schakelen, zeker als dat wordt beaamd door de OVAM.

Het asbestvrij maken is een probleem, maar ook de stortcapaciteit van asbest. Er is momenteel nog een stortcapaciteit van 1,8 miljoen ton op de speciaal erkende stortplaatsen, wat zeker niet voldoende is voor de nog 3,7 miljoen ton aan asbest. Dat is een kleine 2 ton capaciteit te weinig.

Ook de directeur van Bouwunie Limburg heeft zich ter zake ongerust uitgelaten. Vooral bij het plaatsen van overzetdaken of van zonnepanelen kunnen de mensen niet altijd in de beste omstandigheden werken. Zoals al gezegd werd, bij het versnijden van de asbestplaten komen er vezels vrij en dat is niet al te gezond.

Minister, kunt u uitleg geven over de haalbaarheidsstudie naar vernieuwende technieken voor de verwerking van asbesthoudend afval waarbij de asbestvezels terug worden omgevormd tot onschadelijke vezels? Daarover zou een studie lopen.

Aan welke initiatieven denkt u om de stortcapaciteit van asbest uit te breiden?

Hoe gaat u om met de kritiek dat het huidige plan van aanpak om Vlaanderen asbestvrij te maken tot 2040 niet realistisch is en dat het tot 2070 zal duren?

Hoe staat u tegenover de uitspraken van de Bouwunie dat de Vlaamse overheid te veel door de vingers ziet onder meer inzake het brengen van asbest naar de containerparken en het plaatsen van overzetdaken zonder asbest te verwijderen?

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Groen): Minister, collega's, dat een derde van het openbaar waterleidingnet asbesthoudende materialen bevat, weten we al heel lang. De boodschap dat de risico-inschatting misschien een beetje fout is gebeurd inzake de impact op de volksgezondheid bezorgt ons allemaal een ongemakkelijk gevoel. U zei altijd dat er geen risico was en u baseerde zich op de informatie van uw administratie en die baseerde zich dan weer op het advies van de WHO.

Eerlijk gezegd weet ik niet goed wat ik daarvan nu moet denken. De auteur van het artikel in het wetenschappelijk magazine Eos kan een goed inzicht hebben in de zaak – dan hebben we een probleem –, ofwel maakt hij een verkeerde inschatting.

Die mensen van Eos zijn natuurlijk geen specialisten ter zake. Misschien is het nuttig dat u een aantal deskundigen aanspreekt. Misschien hebt u dat al gedaan. Misschien staat dat in uw antwoord, en dan zal ik blij zijn. In elk geval moet er duidelijkheid worden verschaft, of er nu effectief een risico bestaat of niet. Laat ons hopen dat het advies van de WHO klopt, namelijk dat er voldoende aanwijzingen bestaan dat er geen risico is.

Los van dat drinkwater, minister, weten we dat asbest een grote uitdaging is in Vlaanderen en dat we het best naar een asbestvrij Vlaanderen gaan. Ik pleit daar al enkele jaren voor. We hebben er al verschillende debatten over gevoerd in deze commissie. Ik ben echt blij dat u een half jaar terug het engagement bent aangegaan om naar een asbestvrij Vlaanderen te evolueren. Dat is een goede zaak. Alleen is er vandaag heel weinig duidelijkheid over uw aanpak. Er zijn een aantal interessante nota's gepasseerd op de ministerraad. Inderdaad, de deadline is 2040. Er zit wel interessant materiaal in. Alleen ontbreekt het vandaag aan een duidelijk actieplan. Hoe gaan we Vlaanderen asbestvrij maken? Ik hoop dat dat al wat concreter is.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

De heer Johan Danen (Groen): Voorzitter, ik zal me beperken tot de mogelijke aanwezigheid van asbest in drinkwater. Ik heb een aantal vragen die sterk aanleunen bij die van de collega's, maar toch een nieuw perspectief bieden.

Een paar weken geleden waren we op bezoek bij De Watergroep in Nieuwerkerken. We hebben met de commissie een installatie bezocht. Toen is de thematiek van asbestleidingen in de marge aan bod gekomen. Toen is gezegd wat ze ook op hun website publiceren, namelijk dat ze de asbestleidingen vervangen in combinatie of synergie met andere werken aan de leidingen. We zijn er toen niet verder op ingegaan. Het was toen niet aan de orde. Er is nog gezegd dat de leidingen waarschijnlijk geen asbest lossen, en als dat wel zo zou zijn, zou het drinken ervan niet schadelijk zijn.

Ik begrijp daaruit dat er geen plan bestaat om op lange of middellange termijn de asbestleidingen te vervangen, maar dat dit ad hoc gebeurt, naargelang er andere werken gebeuren. Klopt dat?

Ik weet dat u niet verantwoordelijk bent voor de berichtgeving rond de leidingen en de mogelijke aanwezigheid van asbest in het water. Eerst werd er wat paniek gezaaid, waarna er heel sterk werd genuanceerd, zoals het vaak gaat.

Er zijn meer dan 18.000 kilometer leidingen met asbest. Dat stond in dat artikel. De overkoepelende organisatie Aquaflanders heeft daarop gezegd dat er geen vezels in het water zitten. Verder in het artikel geeft men toe dat er misschien wel asbest in het water zit, maar dat het niet schadelijk is. Ja, wat is het nu? Ik zou enige duidelijke communicatie appreciëren. Misschien kan de overheid in deze wel een rol spelen.

Nog een ander aspect gaat over de toepassing van leidingwater. Het wordt gebruikt om te drinken, om zich te wassen, om de was te doen en om te strijken. Verstuivers worden ermee gevuld. Het drinken van asbestwater – dat is misschien een zwaar woord, maar dus water waar mogelijk asbest in zit – zou niet schadelijk zijn, dat wil ik nog aannemen, maar vormen die andere toepassingen geen risico? Ik vind dat een belangrijke vraag, dat is tot nu toe heel erg onderbelicht. Ik denk aan een stoomstrijkijzer, die stoom wordt toch ingeademd. Bij verstuivers idem. Als we de was doen, blijft het asbest dan in onze kleren zitten, als er al asbest in het water zit? Of blijft dat hangen in onze kleren?

Een laatste vraag gaat over de kwaliteit en samenstelling van het water. Ik begreep dat sterk kalkhoudend water veel minder risico geeft op het lossen van vezels in de leidingen. Water met minder kalk, zuurder water geeft meer risico. Nu zijn er in Vlaanderen heel wat projecten om te werken met centrale waterontharding. Het zou bijzonder cynisch zijn dat je minder hard water krijgt, maar dat je er als bonus wel asbestvezels mee krijgt omdat de leidingen dat lossen.

Mevrouw Tinne Rombouts (CD&V): De berichtgeving was duidelijk onrustwekkend en heeft bij iedereen de nodige vragen opgeroepen. Als men uitspraken doet over de kwaliteit van ons drinkwater, alsof daar iets verkeerd mee zou zijn, zeker als het gaat over asbest, dan is het normaal en terecht dat die vragen opwellen en dat mensen bezorgd zijn. De kwaliteit van ons drinkwater is een heel belangrijk thema. Ik hoop dan ook dat we hierover duidelijkheid krijgen. Als drinkwater wordt aangeboden, mogen mensen toch verwachten dat het van voldoende gezonde kwaliteit is, dat het mag worden benut en gebruikt met alle normeringen en onderzoeken die daarop zijn gebeurd. Minister, ik hoop dat u dit kunt verduidelijken.

Hier wordt de link naar zuur water, kalkhoudend water enzovoort gelegd. Ik veronderstel dat er controle gebeurt op de zuurtegraad van het drinkwater. Ik kan me niet indenken dat er zuur water uit onze kraantjes komt. Dat kan niet de bedoeling zijn. Als het zacht, en geen zuur water is, is het risico dat de leidingen worden aangetast, ook kleiner. Doordat de kalk door de leiding is gegaan, wordt de leiding alleszins minder aangetast. Klopt dat? Wordt de zuurtegraad in het oog gehouden? Of komt er zuur water uit onze kraan? Ik veronderstel dat dat onder controle wordt gehouden.

In het artikel wordt gezegd dat er asbest in zit. Er zit zoveel in. Neen, we weten niet zeker of het erin zit. Minister, is het geweten of er inderdaad asbest in het water zit? Zo ja, over hoeveel gaat het? Gebeuren daar metingen van? Kunt u hier duiding bij geven?

Van burgers die zo'n artikel lezen, kunnen we niet verwachten dat ze allemaal de volledige wetenschappelijke achtergrond kennen. We moeten hierop duidelijke en eenvoudige informatie kunnen bieden aan de burgers die met enig vertrouwen gebruik maken van drinkwater.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: De vele vragen tonen terecht aan dat dit thema ons bezighoudt en dat we er zo snel mogelijk duidelijkheid over willen. We moeten weten dat in een bepaalde periode wereldwijd een openbaar waterdistributienetwerk is aangelegd met zulke leidingen. Dat is niet alleen zo bij ons, dat is wereldwijd gebeurd.

Iedereen is er op basis van onderzoeken van de Wereldgezondheidsorganisatie altijd van uitgegaan dat asbest pas gezondheidseffecten heeft wanneer dat loskomt en je het inademt. Onder andere de WHO heeft gezegd dat er geen probleem zou zijn als dat aanwezig is in het drinkwater. De WHO heeft dit probleem al een aantal

keer bekeken. In een laatste aanbeveling bevestigen ze nogmaals dat er geen duidelijk verband kan worden gelegd tussen orale blootstelling aan asbest en negatieve gezondheidseffecten. De WHO legt dan ook geen gezondheidsrichtwaarden op voor asbest in drinkwater. Ook Europa legt op dat vlak geen normen op. Op basis daarvan lijkt het ons nog altijd aannemelijk om te stellen dat het niet gevaarlijk is wanneer het in de leidingen aanwezig zou zijn.

Dit neemt niet weg dat we op basis van de bevindingen in Nederland zeker nader onderzoek moeten doen. Daar ben ik van overtuigd. Ik zal dat samen met minister Vandeuren opnemen. Ons voorstel is om dit op tafel te leggen bij de internationale instanties die dit onderzoeken. Onze Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) zit mee in de European Environmental Protection Agency. Ook bij de Verenigde Staten, de WHO en de internationale onderzoeksorganisaties tegen kanker zullen we dat op tafel leggen en vragen dat het wereldwijd wordt onderzocht. Het lijkt me de meest logische beslissing om dat met een internationaal panel aan te pakken. Als er bevindingen zijn, moeten we dat dan vertalen op het terrein.

Het aantal studies over orale inname is zeer beperkt. Het Eos-artikel, het Nederlandse RIVM van 2014 concludeerde dat er geen eenduidig verband is. Toch zijn er wel twijfels. In de Verenigde Staten is er een norm voor asbest in drinkwater. Die ligt op 7 miljoen vezels per liter, waarbij de voorwaarde geldt dat enkel de vezels met een lengte van meer dan 10 micrometer moeten worden meegeteld. We hebben geen zicht op andere normen in andere landen. Ik heb aan de VMM de opdracht gegeven om te inventariseren of er nog landen zijn met zulke normen voor drinkwater.

Hoe zit het met ons eigen drinkwater? Kunnen we de risico's beperken? Iedereen zit met die vraag. De moderne voorbewerking om asbest in leidingwater te doen afnemen, is zeker wenselijk. Wat kan dat zijn? Het gaat natuurlijk over het zoveel mogelijk beperken van het vrijkomen van vezels wanneer het water uit de kraan komt. Op dit moment – Aquaflanders heeft dat ook zo gecommuniceerd – zorgen de drinkwatermaatschappijen ervoor dat de zuurtegraad van het water voldoende hoog blijft en dat het water het kalkafzettend vermogen behoudt. Hierdoor is de kans dat asbestvezels uit het cement logen erg klein is.

Asbestvezels in asbestcementleidingen kunnen vrijkomen wanneer de omhullende kalkcement wordt weggevreten. Dit komt vooral voor wanneer het water zuur of agressief is. Een goede controle op de zuurtegraad en de agressiviteit van het water zijn essentieel. De drinkwatermaatschappijen passen die techniek al toe. De zuurtegraad moet volgens de wetgeving tussen 6,5 en 9,2 liggen. Dat wordt gemeten en gerapporteerd aan de VMM.

Daarnaast is er de saturatie-index. Die index wordt berekend op basis van de zuurtegraad en de alkaliteit van het water. Via die index kan worden nagegaan of water al dan niet corrosief is. In de Vlaamse drinkwaterwetgeving is die parameter nog niet opgenomen. Nederland heeft die wel ingevoerd en doet er controle op. Het wordt ook gerapporteerd. Ik heb aan de VMM gevraagd om na te gaan of we die saturatie-index ook kunnen opnemen als indicator/parameter in de wetgeving.

Het klopt – dat hebben jullie gehoord bij het bezoek aan De Watergroep – dat drinkwatermaatschappijen de leidingen vooral vervangen als er een opportuniteit is. Dat kan zijn als er werken in de straat zijn, bijvoorbeeld gekoppeld aan wegeniswerken. Er is geen gerichte en actieve vervanging van die asbesthoudende leidingen. Dat gebeurt wel voor loden aftakkingen, omdat daar een direct gevaar is. Niet voor de asbestleidingen, omdat we er tot nu toe altijd van zijn uitgegaan dat daar geen directe aanleiding voor is.

Algemeen wordt aangenomen en wetenschappelijk is het bewezen dat het vrijkomen van asbestvezels in de lucht bij het verwijderen van zo'n asbestleiding, een groter gezondheidsrisico vormt dan als dat in het water zit. Daarom gaat men er niet zomaar van uit dat men de leidingen moet vervangen als ze nog goed zijn.

De drinkwatermaatschappijen hebben een goed overzicht van de leidingen die worden gebruikt. Dat geldt voor de asbestleidingen, maar ook voor de loden aftakkingen. Dat laat hen toe om goed te controleren of alles zo goed mogelijk verloopt. De financiële kost voor de verwijdering en verwerking van asbesthoudende waterleidingen wordt gedragen door de drinkwatermaatschappijen en dus door de klant die het water uit de kraan laat lopen.

De veiligheidsrisico's dan. Wanneer aannemers werken met asbesthoudende materialen, gelden de regelgeving en de verplichting conform de federale arbeidsreglementering. De specifieke arbeidsreglementering en de voorzorgsmaatregelen staan in een KB van 2006. Elke uitvoerende aannemer met werknemers is verplicht voorzorgsmaatregelen te nemen. De federale arbeidsinspectie handhaaft dat ook. Indien door onzorgvuldig handelen risico's voor de omgeving ontstaan, zijn de milieu-inspectie en vooral ook de lokale toezichthouders bevoegd om maatregelen te nemen. Asbestbuizen moeten selectief gescheiden worden aangeleverd aan een vergunde inrichting voor verwerking.

Hoe zit het met het monitoren van asbest in drinkwater? Er is geen routinetest. Zoals ook in het Eos-artikel wordt aangegeven, is een analyse van asbest in drinkwater niet vanzelfsprekend. Een elektronenmicroscopisch onderzoek kan aangewezen zijn. Naast de kostprijs van zo'n onderzoek blijft het altijd beperkt in de resultaten die je krijgt. Op het vlak van reproduceerbaarheid en interpretatie van de resultaten zijn er vaak vraagtekens. Ook hier heb ik al gevraagd aan de VMM om in overleg te treden met de drinkwatersector om na te gaan wat haalbaar is en welke controle we kunnen uitvoeren.

Er was ook een vraag naar internationaal studiewerk. De Europese Commissie lanceert binnenkort een nieuwe studieopdracht voor het herzien van het normenkader voor drinkwater. Er zijn geen specifieke normen voor asbest. We zullen op het Europese niveau ook vragen om uit te zoeken of er een norm moet komen voor asbest in drinkwater en of dat in die studie mee kan worden opgenomen. We zullen vanuit Vlaanderen vragen dat dat mee wordt ondersteund door onze Waalse, Brusselse en federale collega's.

Dan ons asbestafbouwplan. Er waren vragen naar verduidelijking van de beslissing van 24 oktober 2014. De Vlaamse Regering heeft een versneld asbestafbouwbeleid goedgekeurd. De beleidsdoelstelling is een asbestveilig Vlaanderen tegen 2040. Het streefdoel is een versnelde afbouw van alle asbesthoudende materialen uit onze leefomgeving. Het studietraject dat voorafging aan die beleidsvoorstelling, geeft aan dat zonder ingrijpen op het huidige ritme waaraan er wordt gebouwd in Vlaanderen, asbesthoudende materialen pas tegen 2070 of zelfs later zouden zijn afgebouwd. Daarom is dat plan op tafel gekomen. We moeten maatregelen nemen om dat sneller te doen. Er is een opdracht gegeven aan de OVAM om dat meer in detail uit te werken en voor te leggen aan de Vlaamse Regering.

Ook asbesthoudende nutsleidingen behoren daartoe. De OVAM kreeg de opdracht om via een doorstartfase een finaal asbestafbouwplan voor te leggen, en in het overleg met de nutsmaatschappijen zal het vervangen van die leidingen mee worden opgenomen. In de beslissing van oktober 2014 is opgenomen dat een haalbaarheidsonderzoek naar rendabele marktinitiatieven en -technologieën wordt opgestart om asbesthoudende afvalstoffen om te vormen tot nieuwe grondstoffen. Het kan ook een oplossing zijn voor beperkte stortactiviteit.

In opdracht van OVAM zal een studie worden uitgevoerd naar de best beschikbare technieken (BBT) om die opnieuw als grondstof te gebruiken. De stortcapaciteit is inderdaad beperkt. Als er aanvragen komen tot het aanleggen van zo'n asbeststort komt er – heel begrijpelijk – protest van alle omwonenden die dat niet willen. Iedereen wil dat asbest snel wordt verwijderd, maar niemand wil dat het ergens veilig wordt opgeslagen. Dat is een maatschappelijk probleem en niet zo vanzelfsprekend.

Het aspect afval dan. Indien over enkele jaren de stortcapaciteit ontoereikend blijkt, zal in functie van de beschikbare ruimte worden bekeken wat we kunnen doen. In de doorstartfase wil OVAM de problematiek van de stortcapaciteit op een geïntegreerde manier onderzoeken. Ik heb al verwezen naar de BBT-studie die zal worden opgestart.

De Bouwunie heeft de opmerking gemaakt dat er te veel door de vingers wordt gekeken wanneer er wordt gewerkt met asbest en wanneer asbesthoudend afval wordt afgevoerd. Er is een omzendbrief van 2008, waarin staat hoe asbesthoudend materiaal correct en veilig moet worden ingezameld, ook in de containerparken. Op de containerparken is sinds januari 2008 de aparte inzameling van asbestcementafval verplicht. Volgens het uitvoeringsplan Milieuverantwoord Beheer van Huishoudelijke Afvalstoffen moeten gemeentebesturen die fractie gratis aanvaarden, maar er is een beperking van de hoeveelheid. In overleg met de VVSG werd een aanbeveling opgesteld dat het gaat om 200 kilogram per gezin per jaar, 1 kubieke meter per gezin per jaar of tien asbestcementplaten per gezin per jaar.

Er is in VLAREM ook een verbod opgenomen op het gebruik van mechanische werktuigen met grote snelheid of boor- en slijpmachines voor het bewerken van objecten en ondergronden in asbesthoudende materialen. Dat staat allemaal netjes in VLAREM. Indien bij het plaatsen van overzetdaken de oude asbestcementleien of -golfplaten worden doorboord of doorgeslepen, is dat daarmee in strijd. De versnelde gefaseerde verwijdering die we in 2014 hebben gepland, geldt ook voor asbestcementdaken. Het insluiten van een oud asbestcementdak sluit hier niet bij aan en maakt de toekomstige verwijdering nog duurder.

Bijkomend onderzoek zal nodig zijn. Ik heb al een aantal opdrachten gegeven aan de VMM om dat op de tafel te leggen, zowel in Europa als op het internationale forum, om bijkomend onderzoek te doen en rond de tafel te zitten met de drinkwatermaatschappijen om zo te zien hoe we dit op een haalbare manier kunnen monitoren en hoe we de risico's kunnen beperken. Het is zeker een thema dat ons allemaal bezighoudt en dat we goed moeten opvolgen.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Mevrouw Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, dit is inderdaad een gevoelig thema. Het is heel belangrijk dat u zo'n uitgebreid antwoord hebt gegeven om duidelijkheid te verschaffen. Ik heb vernomen dat u effectief werk wil maken van een afbouwscenario, ook van de nutsleidingen, en dat u verwacht dat de OVAM een afbouwplan voorlegt. Is daarvoor een timing vastgelegd?

In Eos staat dat Vlaanderen geen inspanningen onderneemt om water te bewerken zodat het minder agressief zuur wordt. U hebt daar een antwoord op geformuleerd. Ik vraag toch nog enige verduidelijking om al dan niet te weerleggen wat ze vooropstellen.

U hebt ook vermeld dat er bijkomende onderzoeken nodig zijn met betrekking tot de gezondheid en de risico's van water in asbestleidingen. Ik wil er uiteraard op aandringen dat u de nodige initiatieven neemt om die onderzoeken verder te laten uitvoeren.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

De heer Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, we drinken met ons allen veel kraantjeswater. Daar ga ik tenminste van uit. We consumeren daarbij blijkbaar ook wat asbestvezels. Na uw antwoord kan ik vooralsnog alleen maar concluderen dat we niet echt weten of het nu al dan niet gevaarlijk is, want er blijft toch nog wat onduidelijkheid. U blijft voorlopig bij het standpunt van de WHO, dat zegt dat we ons geen zorgen moeten maken bij het inslikken van asbest. Anderzijds worden er in het Eos-magazine experts geciteerd die vragen stellen bij de bewijslast van de WHO, onder andere omdat er voorlopig behoorlijk weinig onderzoek naar gebeurt.

Minister, u kondigt aan dat u initiatieven zult nemen zowel op het internationale als op het Europese niveau, om te pleiten voor meer onderzoek. Dat kunnen we met z'n allen alleen maar onderschrijven en ondersteunen.

We hopen uiteraard dat het resultaat van dat onderzoek de stelling van de WHO zal bevestigen en dat er geen probleem is. Ik ga er niet van uit of hoop niet dat dit niet het geval zal zijn. Indien zou blijken dat er toch een gevaar voor de volksgezondheid is, zouden we ons volgens mij nog steeds in een patstelling bevinden.

In navolging van het motto 'beter voorkomen dan genezen' zou u in dat geval kunnen beslissen alle asbesthoudende waterleidingen te vervangen. Als we ze vervangen, moeten we ze echter ook verwerken of wegbergen. Op die manier zouden echter ook asbestvezels vrijkomen. Dat zou dan weer een probleem voor de volksgezondheid zijn.

Minister, bent u het eens met de visie dat we ons op dat ogenblik ook in een patstelling zouden bevinden? Waarop zou in dat geval focussen? Zou u alsnog voor de vervanging van die leidingen kiezen of zou u veeleer voor alternatieven opteren? Ik vat het even samen om aan te tonen dat er voldoende redenen zijn om bekommerd te blijven. Ik onderschrijf uw pleidooi voor meer onderzoek. Ik kijk er alvast naar uit. Voorlopig zijn er, ook na uw uitgebreid antwoord op de vragen om uitleg, eigenlijk nog geen pasklare antwoorden.

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

De heer Bart Nevens (N-VA): Minister, uw uitgebreid antwoord en de initiatieven die u net hebt vooropgesteld, wijzen erop dat we in Vlaanderen met een realiteit zitten waarmee we voorzichtig moeten omspringen. U pleit voor bijkomend wetenschappelijk onderzoek naar de gezondheidsrisico's. Het is belangrijk de resultaten van dit onderzoek te kennen. Dit betekent echter niet dat we moeten stilstaan tot we die resultaten kennen.

Ik pleit ervoor het voorzorgprincipe te hanteren. Dit zou kunnen betekenen dat we de asbestleidingen in Vlaanderen inventariseren. De drinkwatermaatschappijen kunnen die inventaris opstellen. We moeten weten hoeveel leidingen er zijn en waar ze zich bevinden.

Dit is eveneens belangrijk voor de lokale besturen. Ze kunnen hiermee rekening houden voor geplande toekomstige investeringen in wegen en in rioleringen. Ze zouden dan weten waar ze dergelijke asbestleidingen kunnen aantreffen en hier vervolgens voorzichtig mee omspringen. Ik denk dan aan de verwijdering, de verwerking, de stockage en de recyclage.

In elk geval bewijzen de door u voorgestelde initiatieven dat dit een belangrijk thema is. Voor Vlaanderen volledig asbestvrij zal zijn, zal dit ons zeker nog een tijdje bezighouden. Het gaat immers niet enkel om de waterleidingen. Dit is, zoals mevrouw Peeters heeft verklaard, slechts een deelaspect. Er zijn nog

andere asbesthoudende materialen die voor problemen kunnen zorgen als ze slecht worden behandeld of ondeskundig worden verwijderd.

Om het mogelijk gevaar voor de bevolking te beperken, lijkt het me nodig nu over te gaan tot een sensibilisering van de bewoners, de lokale besturen, de toezichthouders, de ondernemers en de verschillende partners, zoals de Bouwunie.

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Mevrouw Lydia Peeters (Open Vld): Ik wil het nog even over het asbest-afbouwplan in het algemeen hebben. We willen allemaal tot een versneld asbest-afbouwbeleid komen. We willen dat Vlaanderen tegen 2040 volledig asbestvrij is. Ik stel me echter vragen bij de wijze waarop we dat doel willen bereiken.

Minister, u hebt daarnet zelf verklaard dat er momenteel sowieso te weinig stortcapaciteit is. In daken en dergelijke is nog 3,7 miljoen ton asbest aanwezig. De stortcapaciteit bedraagt slechts 1,8 miljoen ton. Door het nimby-principe is het zeker niet evident bijkomende stortplaatsen te vinden. Indien het asbest echter niet kan worden gestort, moeten we alternatieven zoeken.

We moeten ervoor zorgen dat we die gevaarlijke vezels tot ongevaarlijke vezels kunnen omvormen. U hebt daarnet verklaard dat de OVAM op dit ogenblik een haalbaarheidsstudie uitvoert om de best beschikbare technieken (BBT's) te onderzoeken. Wanneer verwacht u dat we over die technieken zullen beschikken?

De Nederlandse overheid heeft zich de doelstelling gesteld het land tegen 2024 asbestvrij te maken. Wij trekken hiervoor een langere termijn dan tien jaar uit. Het moet echter haalbaar zijn. We moeten duidelijk over alternatieven beschikken. Het innovatieve aspect is hierbij zeer belangrijk. We moeten hier fel op inzetten.

We weten dat nog dagelijks in asbestplaten wordt geboord en dergelijke. We moeten dan ook op sensibilisering inzetten. We moeten de mensen hier bewust van maken. Recent is in mijn streek een calamiteit gebeurd. Dit maakt mensen zeer bewust van het gevaar. We moeten niet om calamiteiten roepen. De mensen moeten echter wel goed beseffen wat ze inademen en dat er dringend iets moet gebeuren. We moeten de mensen continu waarschuwen. Er moet dringend iets worden gedaan aan al die daken die er nu nog liggen.

Dit betekent dat de BBT's beschikbaar moeten zijn. Daarnaast moeten we ook over voldoende stortcapaciteit beschikken. De vraag is dan ook hoe het met de haalbaarheidsstudie zit. Wanneer kunnen we resultaten van die studie verwachten?

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Groen): Minister, om eerlijk te zijn, begrijp ik uw antwoord niet goed. De vragen om uitleg en mijn eigen vragen zijn natuurlijk door bezorgdheid geïnspireerd. Het gaat om asbest en om de volksgezondheid. Als we beide termen in de media horen vermelden, worden we allemaal terecht wat ongemakkelijk.

U hebt in het verleden, onder meer in deze commissie, steeds verklaard dat er geen risico is. Nu hebt u in uw antwoord echter een nuance aangebracht. U hebt de VMM de opdracht gegeven dit verder te onderzoeken. De VMM zal contact opnemen met het International Agency for Research on Cancer (IARC), met Europese instanties en dergelijke.

Met een dergelijk antwoord neem ik geen genoegen. Dit punt is vorige week uitgebreid in de media gekomen. U houdt echter voorlopig vast aan het advies van de WHO. U wilt het verder onderzoeken en nagaan hoe hier internationaal op

wordt gereageerd. Het gaat echter om ons drinkwater, om asbest en om de volksgezondheid.

Minister, ik kan enkel concluderen dat u op dit ogenblik geen duidelijkheid kunt verschaffen. Ik betreur dit ten zeerste. Ik stel dan ook voor dat we binnen enkele weken allemaal opnieuw dezelfde vragen stellen. Hopelijk zal de VMM dan al met die deskundigen hebben vergaderd en zullen we dan een duidelijk antwoord krijgen. Indien het om het drinkwater en de volksgezondheid gaat, moet snel en adequaat worden gereageerd. Dit antwoord voldoet niet. Ik zal binnen enkele weken alvast een vraag om uitleg indienen. Ik stel voor dat de overige commissieleden dit ook doen. *(Opmerkingen)*

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

De heer Johan Danen (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik heb onthouden dat er geen systematische monitoring is. Er zijn echter wel al metingen verricht. U hebt niet vermeld wat die metingen hebben aangetoond. U hebt aangehaald dat het moeilijk is en dat er geen eenduidige meetmethode bestaat. Ik ben echter benieuwd naar wat de verrichte metingen hebben opgeleverd. Ik zou ook graag weten wanneer die metingen zijn verricht.

U hebt verklaard dat u heel wat zaken wilt laten onderzoeken. Ik zou u willen vragen hierbij rekening te houden met de andere toepassingen van drinkwater. Ik heb daarnet al verwezen naar verneveling, verstuiving, het strijken met stoomstrijkijzers en het wassen met leidingwater. De vraag is of ten gevolge van dergelijke toepassingen geen vezels blijven hangen. Het zou immers kunnen dat we op die manier wel degelijk vezels inademen. Ik zou graag zien dat hiermee tijdens het onderzoek rekening wordt gehouden. Is dit aspect misschien al eerder onderzocht?

Mevrouw Tinne Rombouts (CD&V): Minister, ik heb, net als andere sprekers, uit uw antwoord afgeleid dat u ingaat op de vraag naar meer studies. Hoewel er ook andere studies zijn, mogen we er op basis van heel wat studies van uitgaan dat ons drinkwater in orde is. Aangezien echter ook andere studies op tafel liggen, wilt u een aantal bijkomende zaken laten nagaan.

Ik vind dit een belangrijk element. Ik verwacht eigenlijk van alle aanwezigen dat ze met zekerheid overtuigd kunnen zijn van de kwaliteit van ons drinkwater. Ik heb kennis genomen van de analyse door de WHO en van de studies die op tafel liggen. Er zijn meer studies die in de ene richting dan studies die in de andere richting wijzen.

Minister, ik wil u bedanken voor uw antwoord. Zodra er enig zicht op de resultaten van de studies is, verwacht ik dat we dit hier kunnen bespreken. We zouden snel een studie kunnen verrichten. Volgens mij is het echter belangrijk dat dit terdege gebeurt. Ik vind het positief dat u dit ernstig neemt en verdere studies wilt laten verrichten.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Sanctorum, aangezien ik de indruk heb dat u de zaken omdraait, zal ik het nog eens herhalen. Ik heb duidelijk gesteld dat er volgens de WHO, de wereldwijde experts ter zake, geen probleem is. De WHO heeft geen aanwijzingen dat er hier problemen zouden zijn. Naar aanleiding van een artikel in een tijdschrift zijn echter verschillende bezorgde vragen gesteld. Er is me gevraagd dit nog eens te controleren. Ik heb de VMM gevraagd dit nog eens internationaal te checken. U hebt de zaken echter omgedraaid. Volgens u betekent dit dat ik niet zeker ben en dat ik bijkomend onderzoek bestel omdat ik denk dat er een risico is. *(Opmerkingen van de heer Hermes Sanctorum-Vandevoorde)*

De voorzitter: Mijnheer Sanctorum, mag ik u vragen de orde in de zaal te respecteren en de minister haar antwoord te laten afronden op de vragen die u hebt gesteld? U moet natuurlijk vragen welke garantie u van de minister wilt.

Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: We zijn momenteel zeker. We baseren ons op de gegevens van de WHO. Volgens de WHO en de drinkwatermaatschappijen is ons drinkwater veilig. *(Opmerkingen van de heer Hermes Sanctorum-Vandevoorde en van de voorzitter)*

De zuurtegraad van het water wordt bijgestuurd. We beschikken over een strenge norm. Die norm moet ervoor zorgen dat het water niet te zuur wordt en dat er geen aantastingen zijn. Hoe dat technisch verloopt, zou ik moeten navragen. Er zijn in elk geval strenge controles. Wat de zuurtegraad betreft, beschikken we over een strenge norm.

Wat het onderzoek in verband met het asbestafbouwplan betreft, moet de OVAM tegen 2018 een gedetailleerd plan op tafel leggen. Dit staat in de beslissing van de Vlaamse Regering.

Wat de BBT's en de alternatieven voor het asbestafval betreft, gaan we ervan uit dat de OVAM zo snel mogelijk klaar zal zijn. Er is geen strikte timing. We zijn immers afhankelijk van een aantal lopende onderzoeken op het terrein.

Mijnheer Nevens, we passen het voorzorgsprincipe al toe. Er bestaat een perfecte en gedetailleerde inventaris van al die leidingen. Iedereen weet om welke leidingen het gaat. U moet het maar eens aan uw drinkwatermaatschappij vragen. U zult die informatie zeker krijgen. We beschikken over een overzicht waarin staat welke leidingen waar zijn gebruikt.

Mevrouw Peeters, u bent terecht bezorgd om de sensibilisering. We zetten hier al gedurende jaren op in. Elk gemeentebestuur beschikt over folders. Normaal gezien worden die folders meegegeven met iedereen die een bouwaanvraag indient en een bouwvergunning krijgt. In die folders staat hoe mensen asbest in huis herkennen, hoe ze met asbest moeten omgaan en hoe asbest veilig kan worden verwerkt. Op alle bouwbeurzen plaatst het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE) een stand die asbest onder de aandacht brengt.

Tot slot heeft iemand me nog gevraagd hoe het met de andere toepassingen van drinkwater zit. We gaan ervan uit dat er geen risico is. We baseren ons hiervoor op de aanbevelingen van de WHO. Volgens de resultaten van de WHO is er geen risico bij andere toepassingen.

Zoals ik al heb verklaard, zijn we bereid dit onderwerp nog eens uitdrukkelijk onder de aandacht te brengen. Er is op basis van een artikel immers bezorgdheid ontstaan. We zullen blijvend bijkomend onderzoek verrichten. Dat is ook logisch. Op die manier kunnen immers alle risico's worden uitgesloten.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

De heer Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, er zijn geen pasklare antwoorden en zo blijft er vooralsnog wat onduidelijkheid over de eventuele gevaren van het drinken van kraantjeswater en het inslikken van asbest voor de volksgezondheid. Ik hoop dat het onderzoek er snel komt en dat we er snel duidelijkheid over krijgen.

Mijnheer Nevens, u deed wat cynisch over de vele abonnementen op Eos. Ik kan alleen maar concluderen dat het een goede zaak is dat we het hier in het

parlement aan bod brengen. Toch is het betreuenswaardig, minister, dat net een artikel in een tijdschrift ervoor zal zorgen dat er bijkomend onderzoek wordt gevoerd naar de gevaren van asbest voor de volksgezondheid.

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

De heer Bart Nevens (N-VA): Ik wil de heer Danen bedanken voor het alibi dat hij me bezorgd heeft. Ik hoef vandaag niet meer te strijken want met stoomstrijkijzers ... Ik ben geen nieuwe man, maar ...

Dit is inderdaad een te belangrijk thema om grapjes over te maken. We zijn, denk ik, op de goede weg om initiatieven te nemen met de inventarisatie en met het wetenschappelijk onderzoek naar het gevaar van asbest.

Blijkbaar moeten we zorgen voor voldoende capaciteit om al het asbesthoudend materiaal te verwerken.

Ik wil het probleem niet groter maken dan het is, maar er is niet alleen een drinkwaterprobleem. Er zijn ook asbesthoudende rioolbuizen. Dat afvalwater is al vervuild, dat zal misschien niet zo'n groot probleem zijn voor het water an sich. We moeten wel rekening houden met het hele plaatje.

Daarom ben ik tevreden dat mevrouw Peeters de golfplaten erbij betreft. Bij calamiteiten komt het bluswater in het riool terecht enzoverder. Het probleem is ruimer dan alleen maar wat we hier vandaag besproken hebben. Ik denk dat dit thema ons de komende maanden en jaren nog zal bezighouden om degelijke oplossingen te zoeken, inzake de bewustmaking van de mensen die er dagelijks mee omgaan en om de gezondheidsrisico's goed te communiceren.

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Mevrouw Lydia Peeters (Open Vld): Ik sluit me aan bij de heer Nevens. We moeten heel alert zijn in deze problematiek, zeker bij calamiteiten. Ik denk ook aan sporthallen, schoolgebouwen en andere infrastructuur die soms ook eigendom is van de overheid. Vaak zit daar asbest in en die komt soms ongewild en soms ook gewild vrij.

Het is zeer belangrijk dat we het afbouwplan dat voorhanden is, nauw opvolgen. Ik hoop dat we zo snel mogelijk iets horen over de studie van de BBT's.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Rob Beenders aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over watertekorten en het waterbeleid in Vlaanderen – 1966 (2014-2015)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Beenders heeft het woord.

De heer Rob Beenders (sp.a): Minister, in januari kregen we een rapport van het Rekenhof over de watertekorten in Vlaanderen. Tijdens de bespreking stelde u dat de Vlaamse overheid aan een plan werkt met concrete maatregelen om deze problematiek in de toekomst aan te pakken. Ik citeer uw reactie: "We doen dat ook op maat van bepaalde regio's, omdat er in sommige regio's wel nog voldoende grondwater is," – daarmee verwijzend naar West-Vlaanderen – "terwijl dat in andere regio's beperkt is. En zo gaan we daar de milieuvergunningen aan aanpassen."

Op 4 maart hebben we in de plenaire vergadering een vraag gesteld over de wateroverschotten in Limburg waarbij u aangaf dat u dit dossier opnieuw zou bespreken binnen het Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW). Graag stel ik u volgende vragen.

Wat is de stand van zaken rond het aangekondigde plan met concrete maatregelen om de dreigende watertekorten aan te pakken?

Hebt u het dossier van de wateroverschotten in bepaalde regio's, waaronder Limburg, reeds besproken met het CIW? Zo ja, wat was de conclusie? Zo nee, wanneer staat deze vergadering gepland?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Beenders, de opmerkingen die werden gemaakt in het openbaar onderzoek voor onze stroomgebiedbeheerplannen worden verwerkt door het CIW. Ze zullen dan opnieuw aan mij en aan de Vlaamse Regering worden voorgelegd op de vergadering van 2 juli. We kunnen dit jaar de plannen goedkeuren. Daarin zitten natuurlijk ook de maatregelen die we moeten nemen om de grondwaterlichamen in kwantitatief goede toestand te krijgen.

Uw actuele vraag van 4 maart ging over het dreigende grondwatertekort en het feit dat er grondwater wordt weggepompt om misschien op een andere plaats nuttig te worden gebruikt. Ik heb u toen geantwoord dat ik het CIW de opdracht zou geven om dat uit te zoeken en na te gaan wat de mogelijkheden zijn. Dat is gebeurd.

Naar aanleiding daarvan heeft het Bekkenssecretariaat Maasbekken een stappenplan gemaakt. Alle partners van het CIW zijn in april geïnformeerd. In maart 2015 zijn de eerste contacten gelegd met de diverse actoren. In april en mei worden de gegevens opgevraagd en wordt gestart met bilaterale gespreksrondes. Dat zal afgerond zijn in juni. Ze willen alle informatie verfijnen en dan tot concrete pistes komen. Wij wachten op die resultaten. We hopen snel duidelijkheid te hebben.

De opdracht is onmiddellijk gegeven en men is daarmee bezig.

De voorzitter: De heer Beenders heeft het woord.

De heer Rob Beenders (sp·a): Ik dank u voor de duidelijke timing, minister. Ik zal nu geen verdere vragen stellen, maar het dossier opvolgen in functie van de timing die u zonet gegeven hebt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ward Kennes aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de verlenging van de gunstmaatregel voor weekendverblijven wat de opname in de gemeentelijke woonquota betreft – 2045 (2014-2015)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes (CD&V): Minister, ik heb een vraag over een datum die pas verstreken is. De Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) zegt dat het mogelijk is om planologische oplossingen te zoeken voor weekendverblijven. Dat moest tegen 2012 afgerond zijn. In heel wat Antwerpse gemeenten is de

problematiek aan de orde. Het ging om een tweehonderd clusters. Iedereen zal begrijpen dat zoiets niet in een handomdraai kan gebeuren. Daarom heeft de deputatie een omzendbrief goedgekeurd die het voor de gemeenten mogelijk maakt om zelf deze problematiek aan te pakken.

Artikel 5.4.2, paragraaf 2, van de codex gaat over de woonbehoefte. Dat is een cruciaal element. Het artikel zegt dat men bij de omzetting geen rekening moet houden met het vaststellen van de woonbehoefte in de gemeente wanneer dit gebeurt in het kader van de permanente bewoning van die weekendverblijven. Natuurlijk is dat een heel gevoelig punt. Als de gemeenten dat wel in rekening moeten brengen, bezwaart dat hun andere initiatieven die ze op planologisch vlak kunnen nemen. Het knelpunt is dat deze gunstmaatregel beperkt was – en daar zijn wellicht goede redenen voor geweest – tot 30 april 2015.

De toelichting bij de VCRO stelt: "Het is de uitdrukkelijke wens is dat de verschillende overheden (provincies, gemeenten) verder blijven werken aan planologische oplossingen en keuzes maken voor een definitieve regularisatie (woongebied, recreatief woongebied ...) c.q. een uitdoofscenario (ruimtelijk kwetsbaar gebied)."

Een aantal gemeenten hebben al stappen gezet en zijn bezig met de opmaak van een RUP. Ze zijn geconfronteerd met het feit dat de regeling niet kan worden verlengd. Men gaat ervan uit – er zijn immers een aantal jaren verstreken – dat iedereen de kans heeft gehad om de nodige initiatieven te nemen.

Natuurlijk zijn er heel wat gemeenten die pas in januari 2013 hun bevoegdheden hebben opgenomen omdat er wissels geweest zijn gebeurd, omdat er nieuwe mensen zijn gekomen enzovoort. Als men pas in 2013 een beleidsplan begint uit te stippelen, en voor men dan aan dat RUP toekomt, is het al gauw 2014. Dan botst men op die 'fatidique' datum van 30 april 2015. Ze hebben zeker niet stil gezeten en hebben voorbereidende stappen gezet. Ze hebben hun verantwoordelijkheid opgenomen. Sommigen hebben echter laat de kans gekregen om eraan te beginnen, namelijk 2013.

In antwoord op de schriftelijke vraag van de heer Diependaele werd gesteld dat op die gemeentelijke woonquota geen uitzondering zal kunnen worden gemaakt. Wilt u, aangezien er na de deadline van 30 april 2015 nog ruimtelijke uitvoeringsplannen opgemaakt kunnen worden, overwegen eveneens de deadline op te schuiven tot het einde van de legislatuur voor wat betreft het niet meerekenen van het bijkomend woonaanbod in de gemeentelijke woonquota?

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

De heer Axel Ronse (N-VA): Ik dank u voor het stellen van deze vraag, mijnheer Kennes. Ook voor mijn fractie is het belangrijk dat er duidelijkheid komt of gemeenten en provincies nog RUP's kunnen opstellen na het verstrijken van die deadline van 30 april voor de omzetting van weekendverblijfszone in permanent wonen. Blijkbaar zijn er nogal wat juridische interpretaties mogelijk.

Is het overigens nodig om al die zones in RUP's te gieten? Sommige kunnen best blijven bestaan als zone voor recreatie, want het woonrecht blijft tot 2029 bestaan.

Als we verlengen tot 2018, als ik de heer Kennes goed begrepen heb, zullen we sowieso nog niet alle gebieden in een RUP kunnen gieten. Een verlenging zou er misschien ook kunnen toe leiden dat veel van die gebieden worden omgezet in permanent woongebied, en dat is ook niet altijd wenselijk.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen (CD&V): Voorzitter, minister, ik zou als schepen van Ruimtelijke Ordening in een gemeente met veel weekendverblijven op haar grondgebied, even het woord willen nemen. De vraag van de heer Kennes is voor mij zeer terecht.

Mijn gemeente heeft bijna 15.000 inwoners met 5800 adressen waarvan 1000 adressen van een weekendverblijf. In ons structuurplan is opgenomen dat de herlokalisatie van mensen die in een weekendverblijf gedomicilieerd zijn, losstaat van onze woonquota. Dat plan is goedgekeurd in 2012.

We hebben meegedraaid in een pilootproject van de provincie Antwerpen. Die had een provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan (PRUP) opgemaakt waar de herlokalisatiezone aanvankelijk gepland was, maar die er op advies van Vlaanderen uit werd genomen vanwege het voorstel dat er een sociale mix werd gerealiseerd en dat er een betere spreiding zou zijn op het grondgebied. We hebben toen als gemeente de afspraak gemaakt en het engagement opgenomen om zelf specifiek voor die herlokalisatiezone een uitvoeringsplan op te maken.

We zijn daar volop mee bezig. We zullen binnen enkele weken het openbaar onderzoek kunnen houden zodat een herlokalisatie wordt gepland voor die mensen waarvoor een omzetting gebeurd is in het PRUP, van recreatieve zone naar bosgebied of naar een lagere bestemming. We zijn dus heel sterk vragende partij om ons werk wel te mogen voortzetten. We hebben nooit het signaal gekregen dat dit moest worden afgerond binnen een bepaalde termijn. Voor ons zou dat toch een koude douche zijn en volledig niet meer passen binnen het plan dat de provincie Antwerpen al verschillende jaren geleden heeft opgestart, en dat altijd met de steun van Vlaanderen.

Minister, daarom ondersteun ik deze vraag om uitleg heel sterk. Ik vraag dan ook dat u dit probleem in alle ernst bekijkt.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: De problematiek is me natuurlijk bekend. Het is positief nieuws dat heel wat lokale besturen het initiatief nemen om daar een oplossing aan te geven via een gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP). Dat was ook de bedoeling. De weekendverblijven zijn een complex probleem en maken al heel lang het onderwerp uit van hevige discussies in het parlement. Uiteindelijk is ervoor gekozen om op die manier te werken en daar een heel strikte deadline op te zetten. Dat is een heel uitdrukkelijke politieke keuze geweest die lang op voorhand was aangekondigd.

Dat is positief. Het gebeurt niet alleen in de Kempen, maar ook op vele andere plaatsen. Ook Oost-Vlaanderen is vlijtig aan het werken, en veel andere regio's eveneens. In West-Vlaanderen is de provincie heel actief, Oost-Vlaanderen is bezig met een twaalfstal van die PRUP's) Sommigen zitten al in de eindfase, anderen niet.

Ze hebben allemaal gemeen dat ze de spildatum van 30 april niet halen. Als we die datum zouden verschuiven naar bijvoorbeeld het einde van de legislatuur, is het duidelijk dat ze zelfs die niet halen, als je hoort in welke fase sommige van die RUP's zitten. De materie is dan ook bijzonder complex. De keuze die moet worden gemaakt tussen een definitieve bevestiging als woning of een ander uitdoofscenario is niet altijd vanzelfsprekend, zowel voor de gemeente, de betrokkenen, als de omwonenden.

Als we de datum zomaar verschuiven, verleggen we het probleem en krijgen we over vier, vijf jaar vragen om die datum opnieuw te verschuiven. De koppeling van het uitvoeringsinstrumentarium aan een strikte datum geeft altijd aanleiding

tot problemen. Dat wil niet zeggen dat we niets gaan doen of bekijken. Op dit moment zijn we aan het werken aan de opvolger van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. De woonquota zijn een instrument dat past in het gewoon beleid in dat Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. De opvolger daarvan wordt het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen. We zitten nu in de fase dat we van enkele proefprojecten die we hebben opgestart in juni de eerste resultaten zullen krijgen. We hebben de ambitie om in het kader daarvan te kijken of we geen totale oplossing moeten vinden voor de woonquota. Het lijkt ons beter om dat op die manier aan te pakken dan die strikte datum altijd maar op te schuiven en het probleem telkens te verleggen.

Geef ons nog even de tijd om met een open geest samen met alle actoren het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen te bekijken om een oplossing te vinden voor de woonquota. Ik kan vandaag niet zeggen: dit is de oplossing of we gaan dat op die manier zeker oplossen. We bekijken dit verder in het kader van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen. We hebben heel veel begrip voor de problemen die er op het lokale niveau zijn. Je bent ermee begonnen, je ging ervan uit dat je die woonquota niet moet toepassen, ondertussen heb je allerlei procedureobstakels moeten omzeilen, en dan kom je plots aan de datum van 30 april die je niet haalt. Ik heb daar alle begrip voor. Laat ons ruimer bekijken hoe we dat moeten oplossen. Nog even geduld, en werk ondertussen naarstig verder aan de goede oplossingen op het terrein.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes (CD&V): Minister, u merkt terecht op dat werken met data altijd zal leiden tot de vraag om die te verschuiven, en dat dat niet de finale oplossing kan zijn. Misschien is een andere manier om naar die zaak te kijken, meer aangewezen. Ik ben blij dat u erkent dat veel gemeentebesturen goed bezig zijn en goede inspanningen leveren, en dat u dat waardeert. De piste om dat te bekijken in het kader van de woonbehoefte, zoals het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen daarmee zal omgaan, biedt misschien wel een perspectief voor een totale oplossing van de woonquota. Dat is in de gegeven omstandigheden een positief antwoord voor de gemeentebesturen die nu met die datum worstelen. Nu is er enig perspectief op een oplossing. Uw aanmoediging om voort te werken, zullen we zeker overbrengen aan de gemeentebesturen die hierover contact hebben genomen.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

De heer Axel Ronse (N-VA): Mijnheer Kennes, uw gevoel voor timing bij het binnenkomen en het stellen van uw vraag, is even goed als uw gevoel voor timing om een bepaalde vraag te stellen. Ik wilde uw een-tweetje met de minister niet verstoren. Mijn excuses daarvoor.

Het verheugt me wel te horen dat het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen ... Ik ben van mijn sokken geblazen dat het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen hier op tafel komt naar aanleiding van dit probleem. Maar goed. Ook ik zal met veel belangstelling afwachten wat er allemaal uit zal komen. Ik verwacht er commissie na commissie steeds meer van.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen (CD&V): Minister, het is heel positief dat u dit probleem in alle ernst wilt bekijken. Anders zou het een serieus probleem zijn voor ons. Ik heb vooral begrepen dat we ijverig mogen voortwerken. Ik verwacht en hoop dat we op korte termijn een uitvoeringsplan kunnen voorleggen. Ik begrijp dat het niet voor problemen zal zorgen als we dat doen. Voor de rest wachten we uw voorstellen af.

De voorzitter: Deze problematiek is gelinkt aan de datum. U hebt veel reacties en bezorgdheden gehoord uit verschillende hoeken en gemeenten, mijnheer Ronse. Dit heeft de heer Kennes geïnspireerd om zijn vraag om uitleg te stellen.

De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes (CD&V): Voorzitter, u hebt gezegd wat ik wilde zeggen. Ik heb deze vraag om uitleg vooral gesteld als voorzitter van de conferentie van Kempense burgemeesters. Het zijn onder andere N-VA-burgemeesters die de zaak bij ons hebben aangekaart. Dat heeft weinig te maken met een-tweetjes. U kunt de genese later terugvinden, maar dan zult u merken dat het van onderuit is gegroeid en dat het een vraag is van de basis.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.